

a) število potov (tja in nazaj se naj šteje za eno pot):

b) razdaljo med uradnim sedežem (bivališčem in šolo, na kateri je učna oseba učila, v kilometrih);

c) kakovost poti (ali je večinoma ravna in lepa ali strma in slaba);

d) ali je učna oseba učila samo pol dneva če je razdalja manjša kakor 5 km.

Izkaze naj potrdi šolsko vodstvo, v slučaju pa, da je prizadeta učna oseba šolski voditelj, okrajni šolski svet. Vsi izkazi se naj pošljejo neposredno računovodstvu delegacije finančnega ministrstva odd. za pokrajinsko upravo odsek II. (poslopie pokrajinske uprave). Posebne razpisa višji šolski svet ne bo razpošiljal, zato naj prizadeti uradi in učne osebe vzamejo razglas na znanje. Predsednik dr. Stanko Bevk l. r.

—Š Rodbinske doklade za učit. abiturientke. Rodbinske doklade za otroke stare nad 16 let pripadajo po členu 32. zakona o draginskih dokladah do dovršenega rednega šolanja. Matura na učiteljsko se smatra kot dovršeno šolanje zato pripada rodbinska doklada do dneva izpita odnosno do konca junija. Nameščenici so dolžni naznaniti vsako izpremembo glede zvišanja ali znižanja prejemkov nakazničnemu računovodstvu.

—Š Za vštete vojnih let v zmislju členu 282. fin. zakona Ur. list št. 105/22 in kraljevske uredbe Ur. list št. 110/22 morajo prizadeti prositi. Pravilno kolikovo prošnjo je opremiti z uradnimi dokazili o vojaškem službovanju.

Vestnik meščanskih šol.

PETJE IN GLASBA.

(Nadaljevanje).

Dr. Krekova misel o rednih šolskih koncertih je pač vsega uvaževanja vredna. S prisostvovanjem svojcev prijateljev in znancev proizvajajočih, bi se glasbena izobrazba zanesla v najširše kroge. V to svrhu ter v podvig glasbene izobrazbe in estetskega čustvovanja mladine, bi bilo treba uvesti na meščanskih šolah obligatno zborovo petje. Ta zbor bi bil sestavljen iz dobrih in najboljših po pevskem učitelju izbranih moči. Pevskim nastopom bi se eventuelno pridružilo kakor instrumentalno proizvajanje. Kakor bi bilo dobro — v dosegu boljših uspehov — uvesti vsaj v višjih razredih meščanske šole 2urni pevski pouk, tako bi moral biti tudi zborovemu petju odmerjen isti čas.

Z uvedbo instrumentalnega pouka na meščanskih šolah je dana marsikateri revni na glasbeno nadarjeni učenki prilika naučiti se brezplačno igranja na klavir ali violino. Tu ni misliti na dosego kake virtuozičnosti, pitč na da postane učenka — ob ugodnih razmerah po 3 do 4 letih vežbanja — zmožna zaigrati priproste skladbe ali spremljati lahke pesmi pravilno in s primernim glasbenim razumevanjem. Seveda je dosega tega smotra odvisna od števila učenk v eni uri, o tem ali ima učenka doma klavir ali ne o glasbeni nadarjenosti in marljivosti posameznih itd. Na teh šolah bi se bilo ozirati pri instrumentalnem pouku zlasti na one učenke, ki imajo namen vstopiti na učiteljske. Ta zavod bi potem nadaljeval delo, ki ga je započela meščanska šola ter na ta način dosegal na glasbenem polju že dokaj lepe uspehe. In koliko glasbene sile bi tako izobrazeno učitelstvo lahko zaneslo med narod!

Da na se more vršiti pevski pouk z uspehom in veseljem ni pozabiti glasbenega učitelja samega.

Pri pevskem pouku ne zadošča samo razlaga in podajanje navodil, tu je v prvi vrsti na mestu zgledno petje s strani učitelja in posnemanje s strani učencev. Kdor je sam te stroke ve, kolikokrat je treba »peti naprej«, preden se pri neizvežbanih pevcih doseže to, kar se hoče. Vsled tega je ta predmet zlasti pri razrednem pouku, kjer je združen dober in slab pevski material, zelo težaven. Pri razdeljevanju pevskih ur je treba torej upoštevati deistvo da utrui in izmučen glas ne more biti zgled lemu petju. Pa ne samo iz tega, temveč tudi iz razloka nadalnje izobrazbe glasbenega učitelja(ice) je pomisliti na primerno število učnih ur. Saj se mora učitelj petja tudi zamisliti v svojo stvarino se poglobiti v ustroj pesmi, se izpopolnjevati v harmoniji ter spoznavati in biti v stiku s tekočimi glasbenimi deli. Kjer na ni napredka, je gotova stagnacija in končno nazadovanje, ki ni v korist ne učitelju, še manj na učencem.

Kako pa je z učiteljem ki je izurjen v tem ali onem instrumentu? Znanje kla-

virja ali violine zahteva vsekakor vednega praktičnega udeistvovanja in zamenjavanja tega se masčuje v najkrajšem času. Učitelju(ici) kateremu je poverjen instrumentalni pouk se mora pač pustiti še toliko časa da je zmožen lotiti se s kolikor toliko svežim duhom in primerno fizično silo lastne vaje, s katero si skuša ohraniti vsaj približno ročnost, katero si je pridobil s svojim študijem. Kaj pa bi bil n. pr. učitelj klavirja ki ga razumeva le še teoretski, ki pa ni več zmožen zglede praktične igre?

F. S.

(Kon c).

Iz Jugoslavije.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA V PTUJU.

Vsak udeleženec na pokrajinski skupščini naj se javi najkasneje do 5. julija pisмено na okrajno učiteljsko društvo v Ptuj. V dopisu naj točno navede, katere dneve ostane v Ptuj, kolikokrat prenočuje in glede prehrane. V to svrhu objavljamo že danes približni dnevni red. V soboto, dne 7. julia ob pol 11. uri se vrši seja širjega sosveta v risalnici Mladike. Na tej seji morajo biti navzoči poleg članov ožjega sosveta vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev in člani odsekov. Popoldne ob pol 2. uri začne v Mladiki zborovati odsek. Ob pol 5. uri začetek zborovanja delegacije v Društvenem domu. Dolžnost udeležbe na delegacijskem zborovanju: članov širjega sosveta, odsekov in vseh delegatov okrajnih učiteljskih društev. Letos je udeležba na delegacijskem zborovanju tembolj obvezna, ker se vrše volitve članov ožjega sosveta za nadaljno poslovno dobo 3 let. Pravico udeležbe na delegacijskem zborovanju ima pa vsak organiziran član, seveda brez glasovalne pravice. — V nedeljo, dne 8. julia ob 9. uri jutraj začetek skupščine. Za ponedeljek so projektirani izleti v Haloze in v Slovenske gorice (Jeruzalem) za kar je tudi prej prijaviti udeležbo radi priprav. To bi bil približni razpored pokrajinske skupščine. Definitivni dnevni red prineseta zadnji dve številki »Tovariša« pred skupščino. — Kakor nas obveščajo iz Ptuja, bo tamkaj na razpolago večje število skupnih brezplačnih prenočišč v Mladiki Dijaškem domu in v telovadnici deške osnovne šole. Ker na nedostaja posteljnega perila naj si dolični, ki reflektirajo na ta prenočišča, vzamejo riuhe seboj. Stanovanjski in prehranjevalni odsek poslujeta v deški osnovni šoli na Srbskem trgu nasproti okrajnemu glavarstvu. Vsak udeleženec skupščine naj se javi takoj pri prihodu v Ptuj tamkaj, da se mu nakaže stanovanje in lokal glede prehrane. Treba je vzdržati točno disciplino, da ne nastane nered. Navodilom pripravljalnega odbora se mora vsakdo brezpogojno pokoravati. Kdor se ne javi pravočasno za stanovanje, zanj pripravljalni odbor ne prevzame nikake odgovornosti. — Imenik stalnih članov odsekov je natisnjen zadej.

— Razprave za kongres UJU. Prema odluci Izvršnega Odbora Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva, na kongresu celokupnoga učiteljstva naše zemlje, koja će se 6. i 7. avgusta t. g. održati u Ljubljani, raspravljat će se ove teme: 1. O jedinstva osnovne nastave u našoj državi (s obzirom na nastavne predmete u kojima treba izvesti jedinstvo i jednoobraznost nastave u celoj zemlji); i 2. Više učiteljsko obrazovanje (u vezi s pitanjem o Višoj Ped. Školi pitanjem o prijemu učitelja na Univerzitet i pitanjem o reorganizaciji učiteljskih škola). Pozivaju se svi, koji bi želeli da za učiteljski kongres obrade koju od ove teme da svoje referate izvole poslati Izvršnom Odboru Udruženja Jugosl. Učiteljstva (Beograd Učiteljski Dom) najdalje do 15. jula tek. god. Detaljan dnevni red i Gl. Skupštine i kongresa objaviće se naknadno.

— Preselilo se je strokovno tainštvo UJU in uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Učiteljski tiskarni iz pritličja v I. nadstropje na št. 16, v kateri bo od sedaj skupno poslovalo strokovno tainštvo, glavno blagajništvo pov. UJU, uredništvo »Učit. Tov.« in kjer je nastanjena tudi centralna knjižnica pov. UJU. V sednji sobi je nastanjena uprava listov pov. UJU. Tako je Učiteljska tiskarna preskrbela da je naša organizacija prišla do samosvojih poslovnih prostorov. Čast ii!

— Kako je bilo ko so klerikalci vladali? Vlada je sestavila nove šolske tiskovine in naročila Učit. tiskarni, naj jih natisne in pošlje eno kolekcijo v mapo vsem krajinim šolskim svetom brezplačno. To je ta tudi storila, za kar stroški niso bili mali. Katoliška, sedaj Jugoslo-

vanska tiskarna je te tiskovine enostavno ponatisnila in potem britisnila na kraje šolske svete in župnike kot predsednike da morajo le pri njej naročiti. — Enako je deželni šolski svet sestavil »Glavno letno poročilo«, ki ga je dal v založbo »Katoliški tiskarni«. Hkrati je pa deželni šolski svet ukazal vsem krajinim šolskim svetom da morajo »Letno poročilo« naročiti za vse šole kljub temu, da za šolska vodstva ni bilo nobene praktične vrednosti kar se o »Staležu« ne more trditi, ker ima praktično vrednost in je neobhodno potreben za šolska oblastva in posebno za šolska vodstva, ki ga neštokrat potrebujejo pri uradovanju. — Toliko pristavka k umazani notici v »Slovencu« glede »Staleža«.

— Za otroške vrtarice. Udruženje Jugosl. Učiteljstva uputilo je predstavku G. Ministru Krsavete o poboljšanju blata i dodataka kvalifikovanih državnih zabavilja. — N. P.

— Razprave o programu UJU pri okrajnih učiteljskih društvih naj pošljejo referentno direktno glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. Pavlu Fleretu v Ptuj da jih bo upošteval pri svojem referatu. Tajniki okrajnih učiteljskih društev naj mu pošljejo vodilne misli iz debate.

— Prijave z I. tečaj V-šje pedagoške šole v Zagrebu. Pokrajinska uprava v Zagrebu je sporočila z odlokom z dne 22. maja 1923, št. 21.458 naši upravi, da sprejme v I. tečaj Viš. ped. šole toliko učiteljev in učiteljic, kolikor jih ji pošlje naša šolska oblast. V to svrhu je vta-gati prošnje na višji šolski svet uradnim potom do 30. junija. Podrobnejši pogoji so razvidni v odloku, ki so ga prejeli okrajni šolski sveti in naj se orizadeti obrnejo tia.

— Maturanti iz leta 1880. in 1881. marborskega učiteljskega se kličejo po lanskem sklepu v Celju na sestanek v Ptuj, in sicer na 7. dan julia t. l. na predvečer občnega zbora udruženja UJU. Javite se s primernimi predloži, da se vse potrebno ukrene. Tovariške pozdrave! Sklicatelja: Mato Šmid — Podgorje; Ante Porekar — Hum p. Ormož.

— Komenda. Vsak trezen politik bi se poglobil v stvar samo in šele potem bi spuščal »bombe« med svet. Člankar J. L. v št. 22. »Tovariša« pa se je čutil poklicaneza brodit po razmerah, ki še niso godne za javnost in ki ga prav nič ne tangirajo in, katere le površno pozna. Tu velja reko: Le čevlje sodi naj kopitar! Naj je Komenda srečen ali nesrečen kraj, je stvar drugih in ne gre blatiiti kraja, ki člankariu ne dela krivice. S svojim dopisom je člankar J. L. zgrešil adresu in cilj. Lahko je podirati! Predno je napisal, da se je pevsko društvo, ki sem ga ustanovil, spuhlo nad žarišče natentirano omejene narodne prosvete bi se vsestransko poglobil v razmere in prišel bi do pravega zaključka tako pa je pri dobri stvari več škodoval nego koristil. Kaj ne g. člankar: Kdor je delal, ta kratko vleče?! Nič ne de ali hlapcev ne bom igral. Res je, da se mora učitelstvo na šolah medsebojno podpirati in to je sedaj pri nas, ne drži pa, da bi učitelstvo, ki mu družinske ali gmotne razmere ne dopuščajo, brenčalo od veselice do veselice v teh dragih časih (na lubo komur si bodi). Moja naloga je v šoli — za delovanje zunaj so sicer odredbe, a zakona še ne! Med narod nas vleče le prosta volja in njega potreba, a da se človeka z lopariem napada če nima slavčkovega glasu je od sile. S tem je moja polemika pri kraju. Rečem le, da je veliko protežirancev, ki imajo zaščito in ki koristijo na prosvetnem polju manj od drugih. Clara paxta in pika!

I. V.

— Nadučiteljska služba in služba za učitelje. Je razpisana pri Sv. Duhu na Ostr. vrhu, okraj Maribor, ena najvažnejših postojank tik ob državni meji. Sv. Duh je lepa, znamenita planinska točka obmejnega Koziaka dve uri od postaje Fala Šolske in izvenšolske razmere ugodne: dvorazrednica z enorazredno podružnico, meblirano stanovanje 2 sob in kuhinje s kurjavo brezplačno na razpolago tudi obstoja nov šolski oder za prosvetno udeistvovanje idealnih tovarišev. Tovariši(-ice), ki razumevate potrebe obmejnega šolstva vložite do 20. t. m. prošnjo pri krajinem šolskem svetu. Eventualne informacije daje: Ernest Vranc, časni šolski vodja. Sv. Duh, p. Selnica ob Dravi.

— Podpisano šolsko vodstvo se g. hotelirju hotela »Štrukelj« v Ljubljani najlepše zahvaljuje za dobro, obilo in cenno hrano s katero je naše učence-izletnike postregel ter ta hotel vsem izletni-

kom toplo priporoča. Nadalje se zahvaljuje g. profesorju Nandetu Marolt, kateri je v istem hotelu pogostil naše otroke s slaščicami in trgovcu g. Mikuliču, kateri ih je na njih povratku v Sodražici okrepčal z gorkim čajem. — Šolsko vodstvo v Loškem potoku.

— Sirokovni izpit za gluhome je napravil z odličnim uspehom tov. Mirko Dermeli pred izpraševalno komisijo v Ljubljani. Cestitamo!

— Članom finančnega odseka za kongres naznanjam, da bom sklical prihodnjo sejo tega odseka po potrebi pismenim potom. — Načelnik.

— Tovariši(-ce) iz leta 1903. Na tozadevni poziv so se doslej oglasili štirje tovariši, dva ustno dva pismeno. Ako ne dobim nadaljnih predlogov, opustimo se-stanek in čakajmo 25letnice. — R. D.

RAZPRAVE O PROGRAMU UJU.

—in Učiteljsko društvo za Kočevski okraj je zborovalo dne 9. junija t. l. v Ribnici. Na zborovanju se je temeljito predelal »Program UJU«, kjer so udeleženci z velikim zanimanjem sledili globoko in dobro zamišljenim izjavam in izpreminjevalnim predlogom tov. ravn. A. Merviča in šol. vod. F. Ločniškarja. Po skupni debati, katere sta se udeležila posebno ravn. Merliak in nadučit. Dore Betriani je bil sprejet predlog: Naj se o »Programu UJU« temeljito razpravlja in ne prehitovati s stvarjo. Referentie vseh društev pov. UJU Ljubljana naj se sestanejo še pred skupščino v Ljubljani, kjer naj se o Programu temeljito razpravlja in prevdarijo: naj se vsi predlogi vseh društev še predno se odda cela stvar glavnemu poročevalcu za na skupščino. Poročevalec na skupščini pa naj bo potem zopet v zvezi z glavnim poročevalcem v Beogradu da pridejo tako zasnovani predlogi res do veljave in da ne bo delo brez vsakega uspeha. Opomba: Definitivnih sklepov na letošnji skupščini itak še ne bomo mogli napravljati, ker je čas prekratek in je potreba zato ožjega odbora, ki bo prei obdelal material. Referenti od okrajnih društev naj takoj pošljejo svoje referate glavnemu referentu tov. Pavlu Fleretu v Ptuj, tajniki pa naj pošljejo glavne misli iz debate in mu naj jih pošljejo takoj.

Književnost in umetnost.

PAVEL FLERE:

„PETA ČITANKA“.

(Dolge.)

V dobi takega metodičnega in didaktičnega osvobojevanja pač ni kazalo, da bi stopala čitanka za najvišjo učno stopnjo nazaj na stališče realistične čitanke; mislim pa da bi kaj takega za svojo osebo tudi ne mogel zagovarjati pred svojo vestjo. Tako se je torej zgodilo, da »Peta čitanka« ne prinaša nikakršnega gradiva za stvarni pouk kot tak, temveč poizkuša prinašati vsepovsod kolikor le mogoče dopolnilo in ilustrativno snov za stvarni pouk. T. i. snov za poglobitev otroških opazovanj in spoznanj po učiteljevi stvarni, nazorni obravnavi, še bolj pa za navodilo otroške sampridobitnosti.

S tem merilom bo moral meriti knjigo ki to bo rabil: snov za obravnavo stvarnega pouka v njej ne najde. Upam, da brez škode, Zakaj vsakdo, ki noče biti le učitelj v vulgarnem pomenu besede pač pa učitelj, ki vzgaja, goji in razvija duh otroški in ne le njegov spomin si bo iskal snov za svoje učno delo drugod v znanstvenih in poljudno-znanstvenih knjigah ter se tako približeval onemu idealnemu učitelju, čegar znanje ne presega »le centimeterske« tistega znanja, ki naj ga nudi učencu marveč ki sam posega v bogato zakladnico lastnega znanja in iz tega siplje v otroško dušo.

S tega stališča priznavam tudi, da stavi »Peta čitanka« na učitelja velike zahteve in tem večje, čim manj je kdo korakal naprej z duhom časa. Mnenja pa sem, da mora vsako novo delo, namenjeno naši šoli te zahteve še povečati ker tudi sami stavimo za svojo izobrazbo vedno višje zahteve in sravi življenje vedno višje zahteve na nas z ozirami na našo lastno nadaljno izobrazbo. In za svoje učno delo se moramo zavedati da sta absolutno obvladane snovi in psihološko poznanje temeljna pogoja vsakega pedagoškega delovanja. A še celo ta dva kj nam jih otrokom namenjena učna knjiga nikdar podati ne more, samo pogoja: zakaj pedagoško delovanje prične šele takrat, ko smo snov kulture spoznali in doživeli v sebi, tako pripravljeni